

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozantky: Mgr. Pavlína Petráčková

Téma práce: Péče řádného hospodáře člena představenstva a náhrada újmy za její porušení

Rozsah práce: 365 985 znaků

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorkou zvolené téma není nové, ale i nadále zůstává vysoce aktuální. Problematika povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře je v literatuře zpracována sice rozsáhlým způsobem a existuje i značný objem judikatury, přesto však chybí odpověď na řadu otázek. Pro praxi je přitom závěr, zda člen voleného orgánu postupoval s náležitou péčí a jaká odpovědnost mu případně hrozí za její porušení, mimořádně významná. Volbu tématu je proto třeba uvítat.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma považuji za náročnější, a to zejména proto, že vzhledem k rozsahu zpracované literatury a dostupné judikatury je zpracování tématu tak, aby přinášelo nové podněty a závěry, velmi obtížné.

3. Formální a systematické členění práce

Předložená práce je rozdělena do pěti částí, které jsou doplněné úvodem a závěrem.

První část obsahuje historický exkurs, v rámci něž autorka popisuje úpravu povinnosti postupovat s určitým standardem péče od Starého Říma po regulaci obchodního zákoníku. Jedná se o pečlivě zpracovanou část, je nicméně třeba říci, že pro další pojednání se nejeví potřebná.

Druhá část je označena jako Péče řádného hospodáře a autorka v rámci ní vymezuje pojem péče řádného hospodáře, zabývá se delegací (horizontální i vertikální), pokyny do obchodního vedení a stručně i problematikou porušení povinnosti péče řádného hospodáře při nepodání insolvenčního návrhu, odstoupením v nevhodné době a povinností péče řádného hospodáře po zániku funkce. Zpracování uvedené problematiky je uceleným přehledem stávajících názorů, autorka se do vlastní analýzy nicméně pouští jen omezeně.

Třetí část se zabývá pravidlem podnikatelského úsudku. Autorka zde popisuje jednotlivé předpoklady, které musí být naplněny, aby rozhodnutí člena představenstva bylo „chráněno“ pravidlem podnikatelského úsudku. V rámci tohoto zpracování se zabývá např. i otázkou zájmu společnosti. Pojednání zahrnuje též vývoj judikatury k této problematice před přijetím zákona o obchodních korporacích. Část je zakončena podkapitolou 3.6.3 označenou jako Souhrn dosavadních judikatorních závěrů, kde jsou shrnuta pravidla platná pro rozhodování člena voleného orgánu (zdá se nicméně, že by se mělo jednat o obecná pravidla, tj. nikoliv pravidla vztahující se pouze k podnikatelskému rozhodování).

Čtvrtá část pojednává o povinnosti nahradit újmu způsobenou porušením povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře. V této souvislosti je stručně pojednáno i o akcionářské žalobě a o žalobě na náhradu reflexní újmy.

Pátá část je exkursem do britské úpravy a představuje regulaci zpracovávané problematiky v *Companies Act 2006*. Autorka zde stručně představuje povinnost řádné péče i fiduciární povinnosti a pojednává rovněž o pravidlu podnikatelského úsudku. V závěru této části je srovnána britská úprava s českou úpravou.

Práce je zakončena rozsáhlým, kvalitně zpracovaným závěrem.

4. Vyjádření k práci

Předložená práce je uceleným pojednáním na téma povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře. Je zřejmé, že rigorozantka pečlivě vyhledala a nastudovala zdroje domácí provenience (literaturu i judikaturu) a ty v práci pečlivě zpracovala; v páté části využila též zahraniční literaturu a soudní rozhodnutí. Co v práci chybí, je více vlastní analýzy. Pojednání o určité problematice často končí jen uvedením názorů literatury a vlastní odůvodněný závěr chybí (např. vymezení podnikatelského rozhodnutí, s. 59 – 60), příp. spočívá v tom, že se autorka přikloní k jednomu z názorových proudů bez dostatečné argumentace. Zčásti potom snaha o zpracování rozsáhlé problematiky vede k tomu, že závěry jsou velmi zkratkovité a nedostatečně odůvodněné (např. příklon jednotlivých senátů Nejvyššího soudu k *shareholder value*, resp. k *stakeholder value*, s. 63 či stručné pojednání o přenesení důkazního břemene zpět na žalobce, s. 87). Je to škoda, neboť na jiných místech práce autorka prokazuje, že je hlubší analýzy velmi dobře schopna. Zdá se tak, že zvolený cíl spočívající v uceleném popsání problematiky, byl příliš ambiciózní.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cílem práce je popis a analýza institutu péče řádného hospodáře člena představenstva, pravidla podnikatelského úsudku a odpovědnosti za újmu v případě jejího porušení. Autorce se v práci podařilo popsat problematiku v celém rozsahu, ovšem za cenu spíše omezené hloubky předloženého textu.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Není důvod se domnívat, že by autorka práci nezpracovala samostatně.
Logická stavba práce	Předložená práce je vystavěna logicky, rigorozantka postupuje od obecného k zvláštnímu. Z odpovědnostních důsledků se zaměřuje jen na náhradu újmy, což je vhodné.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Práce se zdroji odpovídá obvyklým standardům, citace jsou zpracovány řádně. Práce vychází z převážné většiny z českých zdrojů, výjimkou je poslední (pátá) část obsahující exkurs do britského práva, kde byly využity zahraniční materiály.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Analýza je na řadě míst nepříliš hluboká. Snaha o ucelené zpracování rozsáhlého tématu vedla k tomu, že na skutečně hlubokou analýzu nezbyl v práci prostor.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní.
Jazyková a stylistická úroveň	Text je plynulý a srozumitelný, gramatické chyby či překlepy se vyskytují výjimečně.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- Rigorozantka se v práci stručně zabývá i problematikou odstoupení z funkce v nevhodné době (s. 55 – 56). Po novele zákona o obchodních korporacích provedené zákonem č. 33/2020 Sb.

se ustanovení o zákazu odstoupit v nevhodné době z úpravy vypouští. Mění se v této souvislosti situace pro členy představenstva?

- V práci je řešena otázka vymezení podnikatelského rozhodnutí, nicméně pojednání se omezuje na vymezení závěrů literatury (s. 59 – 60). Jak by rigorozantka vymezila podnikatelské rozhodnutí?
- Při pojednání o pravidle podnikatelského úsudku se zdá, že rigorozantka vztahuje předpoklady využití tohoto pravidla na veškerý postup člena představenstva a nikoliv pouze na podnikatelská rozhodnutí (s. 69, odst. 6). Je tomu tak?
- Kdo by nesl důkazní břemeno v řízení o vyloučení z výkonu funkce pro porušení povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře (s. 85)?
- Jaké argumenty by svědčily pro závěr, že důkazní břemeno stran prokázání dodržení povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře by měl nést člen voleného orgánu i po zániku funkce (s. 87)?
- Bylo by možné povinnost člena představenstva nahradit nemajetkovou újmu zakotvit ve stanovách (S. 90 – 91)?
- V práci je uvedeno, že v případě akcionářské žaloby směřované proti bývalému členu představenstva se „*neuplatní obrácení důkazního břemene, tj. rozhodné skutečnosti ohledně odpovědnosti člena představenstva za újmu vzniklou společností bude muset tvrdit a prokázat kvalifikovaný akcionář*“ (s. 99). Z čeho je možné takový závěr dovodit?
- Při porovnání české a britské úpravy povinnosti postupovat s péčí řádného hospodáře dochází rigorozantka k závěru, že britské právo klade na členy statutárních orgánů vyšší požadavky, neboť nemá-li statutární ředitel v určité oblasti dostatečné znalosti a schopnosti, „*měl být schopen této oblasti pod odborným vedením porozumět, být schopen se v ní účastnit kvalifikované debaty a kriticky o ní uvažovat*“ (s. 120 – 121). Je možné závěry soudu k problematice účetnictví vztáhnout na všechny oblasti?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě

Rigorozantka prokazuje hlubší znalosti zkoumané problematiky a schopnost samostatně pracovat s textem zákona, odbornou literaturou a judikaturou a splňuje tak požadavky kladené na rigorózní práce. Práci proto **doporučuji** k ústní obhajobě.

V Praze dne 25. října 2020

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M., oponentka rigorózní práce